RETSMØDERAPPORT
i sag 242/85 *

I — Faktiske omstændigheder

1. *Relevante bestemmelser*

Invalidepension til tjenestemænd ved De europæiske Fællesskaber tildeles på grundlag af artikel 78 i »Vedtægten for tjenestemænd i De europæiske Fællesskaber« (herefter benævnt »vedtægten«).

I henhold til artikel 78, stk. 1, »er den tjenestemand, der er ramt af vedvarende invaliditet, som anses for fuldstændig, og medfører, at den pågældende er ude af stand til at gøre tjeneste i en stilling i hans stillingsgruppe, berettiget til invalidepension«.

Der består ifølge artikel 78 to forskellige ordninger alt efter invaliditetens oprindelse.

Artikel 78, stk. 2, bestemmer »Når invaliditeten skyldes en ulykke under udøvelsen eller i forbindelse med udøvelsen af tjenesten, erhvervssygdom eller en opofrende handling i offentlig interesse eller, at tjenestemanden har sat sit liv på spil for at redde menneskeliv, udgør invalidepensionen 70% af tjenestemandens grundløn«.

Endvidere bestemmer artikel 78, stk. 3: »Når invaliditeten har andre årsager, svarer invalidepensionen til den alderspension, som tjenestemanden ville være berettiget til ved det fyldte 65. år, hvis han var forblevet i tjenesten indtil denne alder«.

For at afgøre, om en tjenestemand er ude af stand til at udføre sine opgaver, samt hvorledes invaliditeten er opstået, skal ansættelsesmyndigheden indhente en udtalelse fra et invaliditetsudvalg, som ifølge artikel 7 i bilag II til tjenestemandsvedtægten består af tre læger. Den ene er udpeget af den institution, som den pågældende tjenestemand tilhører, den anden af den pågældende selv og den tredje af disse to læger efter fælles aftale.

Såfremt tjenestemanden er ramt af en vedvarende, total invaliditet som skyldes en ulykke eller en erhvervssygdom, bestemmer vedtægtens artikel 73, stk. 2, litra b), at tjenestemanden yderligere har ret til udbetaling af et engangsbeløb på otte gange hans årlige grundløn.

Vedtægtens artikel 73, stk. 2, litra b), er gennemført med vedtagelse af »Ordning om dækning af risikoen for ulykker og erhvervssygdomme hos tjenestemænd ved De europæiske Fællesskaber«. Ordningen fastsætter i artiklerne 21 og 23 den procedure, der skal følges til konstatering af, om invaliditeten skyldes en ulykke eller en sygdom af erhvervsmæssig oprindelse. Ifølge proceduren giver ansættelsesmyndigheden, inden den træffer afgørelse, meddelelse til tjenestemanden om udkastet til den nævnte afgørelse, ledsaget af de konklusioner, som er afgivet af den eller de af institutionen udpegede læger. Tjenestemanden har en frist på 60 dage til at anmode om indkaldelse af et lægeudvalg. Bestemmelserne om sammensætningen af dette udvalg er de samme som for Invaliditetsudvalget.

* Processprog: Fransk.

2. *Sagens baggrund*

Geist, der har været tjenestemand ved Kommissionen, har som ingeniør i særlig grad specialiseret sig i atomkraft. Efter i en vis periode at have beskæftiget sig med avancerede forskningsprogrammer blev han placeret ved forskningscentret i Ispra. Geist kunne ikke acceptere sit nye tjenested, da han fandt, at han var overkvalificeret, og at han i virkeligheden ikke havde reelle opgaver. Under alle omstændigheder har de problemer, som opstod i forbindelse med det nye tjenested, ligget til grund for en række sager, som Geist har anlagt ved Domstolen. Ifølge Geist har disse konflikter haft alvorlige følger for hans helbred, således at han på eget initiativ indstillede al erhvervsmæssig beskæftigelse med virkning fra 1976.

På grund af Geist's fravær nedsatte Kommissionen i 1978 et første invaliditetsudvalg, som skulle undersøge, om han kunne dokumentere at være ramt af invaliditet, som hindrede ham i at udføre sine opgaver. Udvalget fastslog, at Geist var egnet til at gøre tjeneste, men anførte, at det måske ville være hensigtsmæssigt at placere ham et andet sted end i Ispra. Ethvert forsøg i denne retning mislykkedes imidlertid.

Da Geist fortsat udeblev fra arbejde, blev der nedsat et nyt invaliditetsudvalg i juni 1980. Da det bekræftede, at Geist var egnet til at gøre tjeneste, pålagde ansættelsesmyndigheden ham den 5. december 1980 at genoptage arbejdet. Da Geist ikke efterkom pålægget, blev hans løn tilbageholdt med virkning fra 1. januar 1981, jfr. vedtægtens artikel 60. På trods heraf nægtede han fortsat at genoptage arbejdet og fremsendte løbende lægeattester, som efter hans opfattelse begrundede fraværet. På grund af denne holdning blev der nedsat et tredje invaliditetsudvalg. Det fandt, at de fremlagte lægeattester ikke begrundede Geist's fravær fra december 1980 til januar 1983, på hvilken dato Udvalget afgav sin udtalelse.

Geist fremsendte nye lægeattester indtil den 22. februar 1984, da han ansøgte om førtidspensionering og om »anvendelse af tjenestemandsvedtægtens artikel 78 samt af de tilsvarende bestemmelser i ordningen om dækning af risikoen for ulykker og erhvervssygdomme«.

Ansøgningen førte i juni 1984 til nedsættelsen af et fjerde invaliditetsudvalg, der havde til opgave dels at bedømme Geist's invaliditet, dels at udtale sig om gyldigheden af de af Geist efter januar 1983 fremlagte lægeattester.

3. *Afviklingen af Invaliditetsudvalgets arbejde*

Geist udpegede professor Warter som sin læge i Udvalget, mens Kommissionen valgte dr. Siddons. I overensstemmelse med vedtægten udpegede disse to læger efter fælles aftale professor Singer som Udvalgets tredje læge.

Udvalget fremlagde sine konklusioner den 19. juli 1984.

Udvalget fastslog, at sagsøgeren var ramt af vedvarende invaliditet, som kunne anses for fuldstændig, således at han var ude af stand til at gøre tjeneste i en stilling i hans stillingsgruppe, og at han derfor var nødt til at indstille tjenesten ved Kommissionen.

Med hensyn til invaliditetens årsag fremsendte Udvalget et separat dokument, hvori det præciserede, »at erhvervsstress formentlig har spillet en rolle for Geist's invaliditet,

men da der ikke i forbindelse med dette problem i hans tilfælde kan peges på nogen materiel begivenhed, finder Udvalget, at det ikke tjener noget formål at besvare det anførte spørgsmål«.

Invaliditetsudvalget fastslog yderligere, »at de lægeattester, som var indsendt siden januar 1983, var gyldige og bekræftede Geist's uarbejdsdygtighed fra 1. juni 1983 til dato«.

På grundlag af disse konklusioner afskedigede ansættelsesmyndigheden den 27. juli 1984 Geist med invalidepension fastsat i henhold til vedtægtens artikel 78, stk. 3. I det foreliggende tilfælde udgør invalidepensionen 70% af Geist's grundløn. Yderligere gav ansættelsesmyndigheden på ny Geist ret til vederlag med virkning fra 1. juni 1983.

Den 20. november 1984 indbragte Geist en klage over ansættelsesmyndighedens to afgørelser; den blev afvist den 29. april 1985.

Stævningen i nærværende sag er blevet registreret på Domstolens Justitskontor den 5. august 1985.

II - Parternes påstande

1. *Sagsøgeren* har nedlagt følgende påstande:

— Ansættelsesmyndighedens afgørelse af 27. juli 1984, hvorved den ved sagsøgerens pensionering tildelte ham invalidepension fastsat i henhold til reglerne i vedtægtens artikel 78, stk. 3, annulleres;

— ansættelsesmyndighedens afgørelse af 27. juli 1984, hvorved den på ny gav sagsøgeren ret til vederlag, men kun med virkning fra den 1. juni 1983, annulleres;

— Kommissionens udtrykkelige afvisning af den administrative klage, sagsøgeren i medfør af tjenestemandsvedtægtens artikel 90, stk. 2, indgav den 20. november 1984, annulleres;

— sagsøgte tilpligtes i medfør af procesreglementets artikel 69, stk. 2, at afholde sagens omkostninger, samt de nødvendige udgifter, sagsøgeren har afholdt med henblik på sagens behandling, især rejse- og opholdsudgifter og honorar til advokat samt udgifter i forbindelse med valg af adresse i Luxembourg, jfr. reglementets artikel 73, litra b).

2. *Sagsøgte* har nedlagt følgende påstande:

— frifindelse;

— der træffes afgørelse om sagens omkostninger i henhold til gældende regler.

III — Parternes anbringender og argumenter

1. *Formaliteten*

Kommissionen har i svarskriftet anført, at sagen kun kan admitteres, for så vidt angår ansættelsesmyndighedens afgørelse af 27. juli 1984, som blev meddelt sagsøgeren den 10. august 1984, og hvorved udbetalingen af sagsøgerens løn blev genoptaget med virkning fra 1. juni 1983. Den anden afgørelse af 27. juli 1984, hvorved Kommissionen tildelte sagsøgeren invalidepension i henhold til vedtægtens artikel 78, stk. 3, blev meddelt sagsøgeren den 27. juli 1984. Følgelig blev klagen over denne afgørelse ikke rettidigt indgivet den 20. november 1984, hvilket indebærer, at sagen må afvises, for så vidt angår denne afgørelse.

Sagsøgeren har i replikken henvist til en skrivelse, som han sendte til direktøren ved Ispra, og hvoraf det fremgår, at han »in tempore non suspecto« ikke havde modtaget nogen kopi af det dokument, der var vedlagt Invaliditetsudvalgets rapport. Først den 20. august 1984 blev Geist fuldt ud orienteret om Invaliditetsudvalgets konklusioner og fik således kendskab til det separate dokument; først da blev han således klar over det nøjagtige indhold af afgørelsen af 27. juli 1984. Klagen er derfor indgivet inden for den forskriftsmæssige frist, og sagen kan, ifølge sagsøgeren admitteres.

Kommissionen har i duplikken ændret sit standpunkt derhen, at hele sagen kan antages til realitetsbehandling.

2. *Det første anbringende vedrørende tilsidesættelsen af artikel 23 i ordningen om dækning af risikoen for ulykker og erhvervssygdomme hos tjenestemænd ved De europæiske Fællesskaber, for så vidt Lægeudvalget ikke bestod af tre læger*

Sagsøgeren har først understreget, at selv om anbringendet ikke var fremsat i hans klage, kan det ikke desto mindre fremsættes første gang for Domstolen. Det fremgår af Domstolens faste praksis, at parterne ikke med hensyn til de søgsmålsgrunde og indsigelser, de vil fremsætte for Domstolen, er begrænset af klagens ordlyd, såfremt de for Domstolen nedlagte påstande hverken ændrer årsagen eller genstanden for klagen.

Herefter har sagsøgeren gjort gældende, at dr. Siddons ikke opfylder betingelserne efter belgisk ret for at udøve lægegerningen i Belgien. Medmindre det modsatte bevises, virker Siddons således ulovligt som helbreder i Belgien og kan ikke betragtes som læge.

Sagsøgeren har yderligere understreget, at den af Siddons udfærdigede attest viser, at han er optaget i lægeforeningen i Storbritannien, men først med virkning fra 6. august 1984, altså efter at det Invaliditetsudvalg, som undersøgte sagsøgeren, holdt møde.

Sagsøgeren har anført, at Invaliditetsudvalget, som trådte sammen den 19. juli 1984, under disse omstændigheder var ulovlig sammensat, da det ikke bestod af tre læger, og det kunne derfor ikke vedtage gyldige konklusioner i vedtægtens forstand.

Kommissionen har først gjort gældende, at det første anbringende ikke bør påkendes, for så vidt som det ikke allerede var fremsat i klagen, men først i stævningen.

Vedrørende anbringendets realitetsside har Kommissionen bemærket, at spørgsmålet, om de læger af britisk eller fransk nationalitet, som sad i Invaliditetsudvalget, opfylder betingelserne efter belgisk lovgivning for at kunne etablere sig i Belgien eller midlertidigt udøve lægegerning dér, er helt uafhængigt af spørgsmålet, om de pågældende kan betragtes som læger i henhold til artikel 7 i vedtægtens bilag II. Spørgsmålet er således uden betydning for afgørelsen af den foreliggende tvist. Herefter har Kommissionen anført, at enhver tjenestemand, den ansætter, skal kunne udføre de opgaver, han pålægges, uden autorisation eller forudgående tilladelse fra en myndighed i den stat, hvor tjenestemanden gør tjeneste. Det ville være et indgreb i Kommissionens uafhængighed, hvis det modsatte var tilfældet. Kommissionen finder, at udpegningen af en som tjenestemand ansat læge til Invaliditetsudvalget falder i tråd med de opgaver, tjenestemanden kan pålægges.

Kommissionen har desuden fremlagt en række dokumenter, hvoraf det fremgår, at dr. Siddons havde autorisation til at udøve lægegerning i Storbritannien på et langt tidligere tidspunkt end den 6. august 1984.

3. *Anbringendet om, at Invaliditetsudvalgets konklusioner er irrelevante, da de er ufuldstændige og støttes på fejlagtige oplysninger fra Pincherle*

For det første har *sagsøgeren* gjort gældende, at Invaliditetsudvalgets kommissorium var upræcist, idet ansættelsesmyndigheden ikke havde pålagt Invaliditetsudvalget at tage stilling til, om sygdommen var erhvervsmæssigt betinget. Sagsøgeren erkender, at han ikke udtrykkeligt havde ansøgt om anvendelse af vedtægtens artikel 78, stk. 2, men han understreger, at adskillige passager i hans ansøgning om pensionering viste, at det var hans hensigt. Som følge af ansættelsesmyndighedens pligt til at drage omsorg for de ansatte burde den under alle omstændigheder have anmodet sagsøgeren om at præcisere, om han ønskede at blive pensioneret på grundlag af vedtægtens artikel 78, stk. 2 eller stk. 3.

For det andet har sagsøgeren gjort gældende, at den aktmappe, som Invaliditetsudvalgets medlemmer fik udleveret, var ufuldstændig. For det første burde alle lægeattester udstedt siden 1976 have været udleveret til Invaliditetsudvalget, hvilket ikke skete. Ud af i alt elleve lægelige dokumenter, som blev udfærdiget efter 1983 (mødedatoen for det foregående Invaliditetsudvalg), blev endvidere kun lægeattesterne af 7. juni 1983, 24. august 1983 og 5. januar 1984 fremsendt til Invaliditetsudvalget. Sagsøgeren har anført, at det under disse omstændigher var umuligt for Invaliditetsudvalget at udtale sig gyldigt om grunden til udviklingen i hans psykiske og fysiske helbredstilstand og finde frem til den virkelige årsag til den invaliditet, han var ramt af.

For det tredje har sagsøgeren anført, at kontorchefen for Afdelingen »Vedtægten« under Kommissionens Generaldirektorat IX, Pincherle, blev hørt af Invaliditetsudvalget, skønt en sådan høring hverken er foreskrevet i henhold til vedtægten eller til en ordning udstedt til gennemførelse heraf. Han finder en sådan høring ganske uforenelig med den vidtgående tavshedspligt, som må gælde for hele Invaliditetsudvalgets arbejde. Det falder navnlig sagsøgeren for brystet, for så vidt som Pincherle tilsyneladende ikke har givet medlemmerne af Invaliditetsudvalget fyldestgørende oplysninger om mulighederne efter vedtægtens bestemmelser og navnlig ikke nævnede vedtægtens artikel 73. Pincherle gjorde ikke Invaliditetsudvalgets medlemmer opmærksom på, at det ville være en fordel for Geist, hvis hans invaliditet havde erhvervsmæssig oprindelse. Sagsøgeren har yderligere undret sig over, at Pincherle af uklare grunde selv fastsatte den 1. juni 1983 som den dato, fra hvilken de af Geist fremlagte lægeattester var gyldige, og altså som den dato, fra hvilken han igen havde ret til løn.

Kommissionen har for det første fastholdt, at Geist i sin ansøgning om pensionering hverken direkte eller indirekte anmodede om anvendelse af vedtægtens artikel 78, stk. 2. Kommissionen har også understreget, at dr. Warter, som repræsenterede sagsøgeren i Invaliditetsudvalget, ikke søgte kommissoriet nærmere præciseret. Under alle omstændigheder finder Kommissionen, at hvis Geist udtrykkeligt havde påberåbt sig vedtægtens artikel 78, stk. 2, måtte den stille sig afvisende, da han ikke havde arbejdet siden 1976, og da de tidligere Invaliditetsudvalg havde været af den opfattelse, at Geist ud fra et lægeligt synspunkt ikke var egnet til at udføre sine opgaver.

For det andet har Kommissionen anført, at det ikke var nødvendigt at tilstille Invaliditetsudvalget lægelige dokumenter dateret før januar 1983, da de tidligere invaliditetsudvalg allerede havde gennemgået dem. For så vidt angår de lægelige dokumenter, som sagsøgeren fremsendte efter 31. januar 1983, har Kommissionen anerkendt, at de ikke var vedlagt den aktmappe, Invaliditetsudvalgets medlemmer fik stillet til rådighed. Ifølge Kommissionen har det imidlertid ikke skadet sagsøgeren. Af de otte dokumenter, der er tale om, stammede seks nemlig fra dr. Warter, som således var i stand til at supplere de efter hans mening utilstrækkelige oplysninger, som de øvrige medlemmer af Invaliditetsudvalget havde modtaget. Dr. Warter kunne ligeledes fremlægge de to andre dokumenter, som var udstedt af en nederlandsk læge, der behandlede sagsøgeren. Kommissionen er i øvrigt ikke overbevist om, at disse dokumenter godtgør, at sagsøgeren midlertidigt var uarbejdsdygtig i perioden 1. februar-31. maj 1983. Under alle omstændigheder er det af langt større betydning, at dr. Warter deltog i udvalgsarbejdet og gik ind på at underskrive konklusionerne.

Endelig har Kommissionen anerkendt, at Invaliditetsudvalgets medlemmer hørte Pincherle, samt at denne udtalte, at »når henses til Geist's anciennitet, vil hans pension udgøre 70% af grundlønnen, hvad enten den fastsættes på grundlag af vedtægtens artikel 78, stk. 2, eller artikel 78, stk. 3«. Det er ganske vist rigtigt, at Pincherle ikke over for Invaliditetsudvalgets medlemmer udtalte sig om vedtægtens artikel 73, men det skyldes udelukkende, at ansættelsesmyndigheden var af den opfattelse, at den ikke havde modtaget en ansøgning om pension på grund af invaliditet af erhvervsmæssig oprindelse. Under alle omstændigheder ville ansættelsesmyndigheden have fundet en sådan ansøgning meningsløs, for så vidt sagsøgeren i flere år bestandigt havde været fraværende. At Pincherle yderligere nævnede den 1. juni 1983 som dato for invaliditetens indtræden, skyldes, at han gjorde Invaliditetsudvalgets medlemmer opmærksom på anden del af deres kommissorium, hvorefter det skulle fastslås, om sagsøgerens fravær fra 31. januar 1983 til 19. juli 1984, da Invaliditetsudvalget trådte sammen, var begrundet i lægelige hensyn. Det forholder sig imidlertid således, at den første lægeattest i den i vedtægtens artikel 59, stk. 1, anførte betydning var attesten af 7. juni 1983 for perioden fra 1. juni 1983 til 31. august 1983.

R. Joliet
Refererende dommer